

KULTURKRITIKA

» LIBURUA

Gailurraren makurkeriak

Iratxe Retolaza

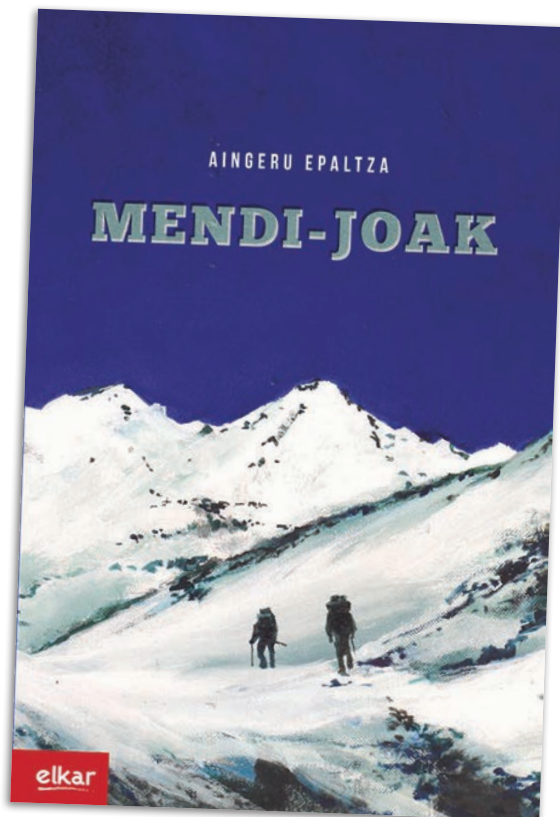
Haritz Monrealek *Mendi literatura* (EHU, 2017) saiakeran gogora dakarren moduan, diskurtso literario ugari garatu dira mendi-esperientzien inguruan: mendizaletasunak izan du kutsu heroikorik, oztopoak gainditzearen ikurtzat harturik; edo, esperientzia estetiko baten oihartzuna badakar, mendizalea paisaiaren miresle bihurturik; edo, elkartasunaren eremutzat irudikatu da, gailurrerantz elkarrekin ekitean gorpuzturik; eta besteak beste, menditartasun idiliko batek zeharkatu du euskal literatura erromantikoa (euskararen babesleku, harmoniaren gune, oreka iturri, eta abar). Mendiaren sinbologia eta mitologia horien oihartzunik bada Aingeru Epaltzaren *Mendi-joak* narrazio-bilduman, betiere ertzak agerrarazteko, edo esperientzien gazi-gozaok kontatzeko, edo jendetasunaren ahulgunez aritzeko.

Hamar narrazioetan mendialdearekin askotariko harremanak bildu dira, baina, guztietan aisialdi-jarduera da mendizaletasuna, nahiz eta aisialdiaren iruntzia ere kontatzen zaigun, mendi-langileei ere ahotsa ematen zaielako (mendi-gidariari, aterpeetako zerbitzariari, basozainari edo biologoari). Pertsonen arteko harremanak dira narrazioen muina. Narrazio-ahots ugari erabili ditu pertsonen arteko tentsioak eta minak kontatzeko (perspektibismoa, distantzia ironikoa, ume ahotsa, eta abar), baina, etengabeak dira narrazio-teknika zenbait, ikusmena eta el-

Mendi-joak

AINGERU EPALTZA

Elkar, 2017

karrizketak ardatz dituztenak: gorpuzkeraren eta aurpegieraren deskribapen xeheak, paisaiaren ñabardurak, desira-printzak, jauziak gertaeretan, ikuspegi-aldaketak narrazioan zehar...

Mendiak bizi ditu protagonista asko, eta grina horrek tirabirak dakarzkie senideekin, lagunekin, maitaleekin edo bere buruarekin.

Mendi-giroan makurraldiak dituzte: bekaizkeria-sentimenduak, norgehiagokak, koldarkeriak, adiskidekeriak, eta abar. Izan badira gertaera edo ahots ugaritan gizonkeriaren oihartzunak, agerikoak eta hanpatuak, emakume zein gizon pertsonaiengan zauriak eragiten dituztenak. Mendiaren begirada erromantikorik ez da bilduman, garratzasunak, lehiakortasunak eta zaurgarritasunak jotako gizartea baizik. ■

Aingeru Epaltza Ruiz de Alda idazlea (Iruña, 1960).

RUBEN PLAZA

